

Ђузепе Унгарети

РАДОСТ БРОДОЛОМА

У полусну

Валончело ди Чима Кватро, 6. август 1916.

Присуствујем похараној ноћи

Ваздух је изрешетан
као чипка
хицима
људи
повучених
у ровове
као пужеви у своје љуштуре

Изгледа ми
као да неко задихано
мноштво клесара
поставља калдрму
од вулканског камена
мојих путева
а ја то слушам
не видећи ништа
у полусну

Реке

Котичи, 16. август 1916.

Држим се за ово кљасто дрво
напуштено у овој ували
беживотној попут
циркуса
пре или после представе
и гледам
како облаци полако
прелазе преко месеца

Јутрос сам се опружио
у урни воде
и као реликвија
почивао

Соча ме је текући
глачала
као свој камен

Извукао сам
своје кости
и кренуо
као акробата
по води

Склупчао сам се
крај својих прња
прљавих од рата
и као бедуин
нагнуо се да примим
сунце

Ово је Соча
и ту сам се боље
препознао као
послушно влакно
свемира

Моја мука је
кад помислим
да нисам
у сагласју

Али ове скривене
руке
које ме месе
поклањају ми
ретку
срећу

Прошао сам
кроз епохе
свог живота

Ово су
моје реке

Ово је Серкјо
одакле су црпили
две хиљаде година можда
мој сељачки сој
мој отац и моја мајка

Ово је Нил
који ме је видео
како се рађам и растем
и горим од невиности
у широким низијама

Ово је Сена
и у њеној мутној води
измешао сам се
и разабрао

Ово су моје реке
сабране у Сочи

Ово је моја носталгија
што се у свакој
прозире

сада када је ноћ
и мој живот ми изгледа
као круница
од таме

Ходочашће

Валончело дел'Алберо Изолато, 16. август 1916.

У заседи
у овој утроби
од рушевина
сатима и сатима
вукао сам
своје кости
изгуљене глибом
попут ђона
или глогове
бобице

Унгарети
човече патње
довољна ти је илузија
да постанеш храбар

Рефлектор
тамо доле
полаже неко море
у маглу

Сан Мартино дел Карсо

Валончело дел'Алберо Изолато, 27. август 1916.

Од ових кућа
остало је само
понеко
парче зида.

Од толиких
које сам познавао
није остало
ни толико

Али у мом срцу
не мањка ниједан крст

Моје је срце
земља најразоренија

ЕПИЛОГ

Локвица, 2. октобар 1916.

Драги
Еторе Сера
поезија је
свет човечанство
властити живот
процвали кроз реч
прозирно чудо
буновог врења

Кад пронађем
у властитом ћутању
неку реч
она је издубила мој живот
попут бездана

Радост бродолома

Верса, 14. фебруар 1917.

И одмах наставља
путовање
као
након бродолома
преживели
морски вук

Јутро

Санта Марија Ла Лонга, 26. јануар 1917.

Зари ме
безмерје

Почетак вечери

Верса, 15. фебруар 1917.

Живот се празни
у прозирном улазу
пуних облака
прошивених сунцем

Далеко

Верса, 15. фебруар 1917.

Далеко далеко
као слепца
узели су ме за руку и одвели

Уживање

Верса, 18. фебруар 1917.

Осећам грозницу
од ове
навале светла

Примам овај
дан као
плод што узрева

Имаћу
ноћас
грижу као
лавез
изгубљен у
пустињи

Узалудност

Валоне, 19. август 1917.

Наједном
у висини
над рушевинама
прозирна
дивота
бескраја

И човек
повијен
над водом
затеченом
сунцем
открива
да је сенка

Љуљана и
полако
ломљена

ЂУЗЕПЕ УНГАРЕТИ (Giuseppe Ungareti, 1888–1970), родио се у Александрији, као дете италијанских емиграната пореклом из Луке. Похађа швајцарску школу, прати француске и италијанске књижевне часописе, упознајући се са савременим књижевношћу (Рембо, Маларме, Ниче, Бодлер). После кратког боравка у Каиру, напушта заувек Египат, одлазећи у Француску 1912, и на том путовању први пут види Италију. У Паризу слуша Бергсона, дружи се с Аполинером, Папинијем, Пикасом, Де Кириком, Браком. Кад Италија уђе у рат 1915, прикључује се као добровољац и ратује на Италијанском фронту, дуж границе с Аустро-Угарском, учествујући у биткама на Сочи. Све то време пише песме своје прве збирке

Радости бродолома (у каснијим издањима само *Радост*), а један њен део, *Покојана лука*, бива објављен још 1916. године, у 80 примерака. С другом збирком *Осећање времена* из 1935, овога пута врхунским делом развијеног италијанског херметизма, Унгарети наступа уједно као изразити представник и претеча овог правца; потом следе збирке у којима се песник све више отвара традицији и класичном изразу: *Бол* (1947), *Обећана земља* (1950), *Крик и предели* (1952), *Спирчева бележница* (1961). Преводилац Гонгоре, Малармеа, Сен-Џон Перса, Блејка. Један од највећих италијанских песника двадесетог века.

С италијанског превео и белешку о аутору сачинио ДЕЈАН ИЛИЋ